

باسمہ تعالیٰ

وزارت فرهنگ، آموزش عالی و ارتباطات
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

کاربرگ طرحنامه پژوهشی

(Proposal)

تکمیل این کاربرگ هیچگونه حق مادی برای پژوهشگر ایجاد نمی‌کند، ولی پژوهشگاه خود را موظف به حفظ حقوق معنوی وی می‌داند.

عنوان طرح:

بازنمایی میدان قدرت در ایران در سریال‌های خانگی (مطالعه موردی سریال آقازاده)

ارائه‌دهنده: فردین محمدی

خلاصه طرح:

هدف تحقیق حاضر تحلیل جامعه‌شناختی سریال آقازاده به مثابه که یکی از پُرطرفدارترین سریال‌های نمایش خانگی است. از آنجا که موضوع اصلی این سریال، فساد اقتصادی آقازاده‌ها و تقابل نیروهای امنیتی با آن‌ها است، در این تحقیق سعی بر آن است که ساختارهای میدان قدرت که زمینه را برای این گونه فساد فراهم نموده است، بر اساس ترکیب نظری نظریه میدان بوردیو و تحلیل گفتمان انتقادی فرکلاف و با بهره‌گیری از روش‌های تحقیق مختلف از جمله روش تحلیل اسنادی و تکنیک‌های تحلیل گفتمان، نشانه‌شناسی مورد بررسی قرار گیرد.

تاریخ ارائه: مدت اجرا: ۱۲ ماه بودجه پیشنهادی

ویرایش اول: دوم: سوم: چهارم:

پژوهشکده: ارتباطات گروه پژوهشی:

محور پژوهشی مرتبط با طرح (بر اساس برنامه پژوهشی سال جاری) ..

مطالعات فضای مجازی و رسانه‌های اجتماعی.

موضوع مرتبط با محور (بر اساس برنامه پژوهشی سال جاری)

..... زنان و رسانه‌های اجتماعی (جنسیت، بازنمایی، کنشگری مدنی و)

* نوع پژوهش: بنیادی کاربردی توسعه‌ای

* پژوهش بنیادی: پژوهشی است که در جهت گسترش مرزهای دانش بدون در نظر گرفتن استفاده عملی خاص برای کاربرد آن انجام می‌گیرد. پژوهش کاربردی: پژوهشی است که استفاده عملی خاصی برای نتایج آن منظور می‌شود و غالباً هم جنبه تجربی و هم جنبه نظری دارد. پژوهش توسعه‌ای: پژوهشی است که بیشتر جنبه تجربی دارد و به نوآوری یا بهبود در روش‌ها و مکانیزم‌ها و محصولات منجر می‌شود.

۱. مشخصات مجری یا مدیر طرح:

نام و نام خانوادگی: فردین محمدی. نام پدر: شماره شناسنامه: محل تولد: سنندج

محل صدور: سنندج. سال تولد: روز ۱ ماه ۳ سال . آخرین مدرک تحصیلی(دانشگاهی/حوزوی): (دکتری

رتبه علمی(دانشگاهی / حوزوی): سایر پایه استخدامی:

کد ملی: .

نشانی محل کار: کد پستی:

نشانی منزل: . کد پستی.

تلفن منزل: .. تلفن محل کار: تلفن همراه: : آدرس پست الکترونیک: .

سوابق تحصیلی از لیسانس به بعد:

ردیف	مقطع تحصیلی	رشته تحصیلی	محل تحصیل	نام کشور	سال اخذ مدرک
۱	فوق دیپلم	مطالعات اجتماعی	تربیت معلم شهید باهنر اراک	ایران	۸۵
۲	لیسانس	مطالعات اجتماعی	تربیت معلم شهید باهنر اراک	ایران	۸۷
۳	فوق لیسانس	جامعه شناسی	دانشگاه کردستان	ایران	۹۰
۴	دکتری	جامعه شناسی اقتصادی و توسعه	دانشگاه فردوسی مشهد	ایران	۹۷
۵					

سوابق شغلی و تجربی (به ترتیب از حال حاضر به قبل):

ردیف	محل کار	سمت	مدت	شهر-کشور
۱	دانشگاه کردستان	مدرس	۲ سال	سنندج
	آموزش و پرورش	دبیر	۱۶ سال	
۲	دانشگاه فرهنگیان، پردیس شهید	مدرس	۳ سال	مشهد

هاشمی نژاد				
سنندج	۱ سال	مدرس	مرکز علمی-کاربردی قوه قضاییه	۳
سنندج	۲ سال	مدرس	دانشگاه فرهنگیان، پردیس شهید مدرس سنندج	۴
سنندج	۲ سال	مدرس	دانشگاه فنی حرفه‌ای دخترانه سنندج	۵
سنندج	۱ سال	مدرس	دانشگاه فنی حرفه‌ای یزدانپناه	۶

طرح‌های تحقیقاتی انجام داده و یا در حال اجرا:

ردیف	پروژه	محل اجرا	سال اجرا	وضعیت	نوع همکاری	مبلغ
۱	گزارش توصیفی و تحلیلی وضعیت فرهنگی و هنری استان‌ها؛ استان کردستان	کردستان	۱۳۹۸	در حال اجرا	مجری	۱۶ میلیون تومان
۲	تحلیل وضعیت عادتواره غذایی ساکنان شهر سنندج در سال ۱۳۹۷	کردستان	۱۳۹۸	خاتمه یافته	مجری	۱۲ میلیون تومان
۳	تحلیل تجربه زیسته گردشگران در حوزه نظم و امنیت	کردستان	۱۳۹۷	خاتمه یافته	مجری	۱۲ میلیون تومان
۴	فرا تحلیل مطالعات حوزه اقتصاد مرزی دفتر تحقیقات کاربردی نیروی انتظامی استان کردستان	کردستان	۱۳۹۷	خاتمه یافته	مجری	۸ میلیون تومان
۵	مطالعه کیفی رابطه با جنس مخالف و پیامدهای آن بر زندگی متأهلی جوانان مجری اصلی.	کردستان	۱۳۹۴	خاتمه یافته	مجری	۹ میلیون تومان
۶	الگوهای گذران اوقات فراغت در میان دانشجویان	کردستان	۱۳۹۱	خاتمه یافته	همکار	۲,۵ میلیون تومان
۷						
۸						
۹						
۱۰						

دیگر فعالیت‌های پژوهشی (کتاب، مقاله و ...):

ردیف	عنوان فعالیت پژوهشی	محل	ناشر	سال
۱	تألیف کتاب خلق نظریه در مطالعات کیفی؛ رویکردی کاربردی به نظریه زمینه‌ای	مشهد	دانشگاه فردوسی مشهد	۱۳۹۸

مقاله‌های پژوهشی				
ردیف	عنوان مقاله	نام مجله	زمان انتشار	وضعیت
۱	تبیین جامعه‌شناختی رابطه سرمایه اجتماعی فرهنگی و اثربخشی آموزشی معلمان	مطالعات جامعه‌شناختی، دانشگاه تهران (علمی-پژوهشی)	۱۳۹۱	چاپ
۲	تحلیل و بررسی جنگ نرم و روش‌های مقابله با آن در ایران	دانش انتظامی کردستان (علمی-تخصصی)	۱۳۹۱	چاپ
۳	مناسبات سرمایه فرهنگی و سبک زندگی	مجله جامعه‌شناسی، دانشگاه تهران (علمی-پژوهشی)	۱۳۹۲	چاپ
۴	جدال سنت و مدرنیته در ساخت و برساختن هویت جمعی جوانان در جوامع شبه مدرن	مطالعات جامعه‌شناسی، دانشگاه آزاد تبریز (علمی-پژوهشی)	۱۳۹۲	چاپ
۵	تبیین جامعه‌شناختی رابطه اوقات فراغت و اشکال جدید سرمایه	مطالعات جامعه‌شناختی، دانشگاه تهران (علمی-پژوهشی)	۱۳۹۲	چاپ
۶	تبیین رابطه شناخت معلمان از اهداف مقطع متوسطه و اثربخشی آموزشی معلمان	مجله مطالعات برنامه ریزی آموزشی، دانشگاه مازندران (علمی-پژوهشی)	۱۳۹۳	چاپ
۷	تبیین جامعه‌شناختی رابطه سرمایه اجتماعی و سبک زندگی سلامت‌محور ورزشکاران	پژوهشنامه توسعه فرهنگی اجتماعی، پیام نور (علمی-ترویجی)	۱۳۹۴	چاپ
۸	رابطه سرمایه اجتماعی و دانش تغذیه‌ای ورزشکاران	مجله مطالعات میان رشته‌ای در علوم انسانی، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (علمی-پژوهشی)	۱۳۹۴	چاپ
۹	گرایش به رابطه با جنس مخالف	بررسی مسائل اجتماعی ایران، دانشگاه خوارزمی (علمی-پژوهشی)	۱۳۹۵	چاپ

چاپ	۱۳۹۵	راهبرد اجتماعی فرهنگی (علمی-پژوهشی)	تربیت نسل جدید؛ دال شناور جدال گفتمانی در ایران	۱۰
چاپ	۱۳۹۵	علوم اجتماعی، دانشگاه فردوسی مشهد (علمی-پژوهشی)	بررسی رابطه سرمایه اجتماعی و اثربخشی فردی کارمندان بانک	۱۱
چاپ	۱۳۹۵	مطالعات و تحقیقات اجتماعی در ایران، دانشگاه تهران (علمی-پژوهشی)	مطالعه کیفی مقایسه پیامدهای رابطه با جنس مخالف در نوجوانان دختر و پسر	۱۲
چاپ	۱۳۹۵	مطالعات برنامه ریزی آموزشی، دانشگاه مازندران (علمی-پژوهشی)	مطالعه کیفی مناسبات بوروکراسی آموزشی و تجربه آموزشی معلمان	۱۳
چاپ	۱۳۹۵	مجله رنا، افغانستان (علمی- پژوهشی)	سرمایه اجتماعی و کیفیت زندگی	۱۴
چاپ	۱۳۹۶	تعلیم و تربیت، وزارت آموزش و پرورش (علمی-پژوهشی)	بررسی تناقض یا تطابق بین اهداف و قوانین نظام آموزش و پرورش در دوره آموزش متوسطه	۱۵
چاپ	۱۳۹۶	راهبرد فرهنگ، شورای عالی انقلاب فرهنگی (علمی-پژوهشی)	جوانان و روابط پیش از ازدواج؛ مطالعه کیفی زمینه‌ها، تعاملات و پیامدهای آن	۱۶
چاپ	۱۳۹۶	راهبرد فرهنگ، شورای عالی انقلاب فرهنگی (علمی-پژوهشی)	تحلیل خوانش زنان از سریالهای ماهواره‌ای فارسی زبان	۱۷
چاپ	۱۳۹۶	راهبرد فرهنگ، شورای عالی انقلاب فرهنگی (علمی-پژوهشی)	تأثیر سرمایه فرهنگی بر هویت جمعی دانشجویان	۱۸
چاپ	۱۳۹۷	مطالعات جامعه‌شناختی (علمی-پژوهشی)	اشکال بیگانگی شهری از دیدگاه صاحب- نظران شهر	۱۹
چاپ	۱۳۹۷	مجله علوم اجتماعی، دانشگاه فردوسی مشهد (علمی-پژوهشی)	بازنمایی سریال‌های تلویزیونی و برساخت گفتمانی خانواده	۲۰
چاپ	۱۳۹۷	مجله مطالعات میان رشته ای در علوم انسانی، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (علمی- پژوهشی)	میدان آموزش به مثابه وابسته کارکردی غیر قابل اعتنا؛	۲۱
چاپ	۱۳۹۷	مطالعات برنامه درسی ایران (علمی-پژوهشی)	ضدیت آموزشی منطق عینی میدان آموزش	۲۲
چاپ	۱۳۹۷	جامعه‌شناسی نهادهای اجتماعی (علمی-پژوهشی)	تحلیل سیر نزولی عادتواره نهادی معلمان	۲۳

۲۴	تحلیل وضعیت، شرایط و پیامدهای سرمایه مورد منازعه در آموزش و پرورش	راهبرد فرهنگ، شورای عالی انقلاب فرهنگی (علمی-پژوهشی)	۱۳۹۷	پذیرش
۲۵	تکوین تکثر نمايز در میدان، عادتواره و سرمایه؛ صورتبندی نظریه توسعه از دیدگاه بورديو	توسعه اجتماعی اهواز (علمی-پژوهشی)	۱۳۹۷	چاپ
۲۶	دیدگاه بورديو در باب میدان آموزش؛ فراتر از دیدگاه‌های تضاد و کارکردگرایی	مبانی تعلیم و تربیت مشهد(علمی-پژوهشی)	۱۳۹۸	چاپ
۲۷	تصریح روش‌شناسی ساختارگرایی تکوینی پیر بورديو	مطالعات و تحقیقات اجتماعی در ایران(علمی-پژوهشی)	۱۳۹۸	چاپ
۲۸	تحلیل کیفی شرایط، وضعیت و پیامدهای عادتواره نهادی عاملان اجتماعی میدان تولید آموزش	علوم تربیتی اهواز(علمی-پژوهشی)	۱۳۹۸	چاپ
۲۹	تبیین جامعه‌شناختی رابطه عادتواره و خرید کالاهای ورزشی خارجی	راهبرد فرهنگ، شورای عالی انقلاب فرهنگی (علمی-پژوهشی)	۱۳۹۸	پذیرش
۳۰	تحلیل جامعه‌شناختی ساختارهای اجتماعی میدان آموزش (مورد مطالعه: میدان آموزش ایران)	مجله مطالعات میان رشته ای در علوم انسانی، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (علمی-پژوهشی)	۱۳۹۸	چاپ
۳۱	منطق پنهان حاکم بر میدان آموزش و پرورش ایران	راهبرد فرهنگ، شورای عالی انقلاب فرهنگی (علمی-پژوهشی)	۱۳۹۸	پذیرش
۳۲	برساخت معنایی نهاد خانواده و ترکیب‌بندی آن در فضای رسانه‌ای؛ تحلیل فرهنگی-اجتماعی برنامه‌های ماهواره‌ای فارسی زبان	جامعه‌شناسی نهادهای اجتماعی (علمی-پژوهشی)	۱۳۹۸	چاپ
۳۳	تحلیل پیامدهای اجتماعی سفر به استان کردستان از نگاه گردشگران	فصلنامه دانش انتظامی کردستان(علمی-تخصصی)	۱۳۹۹	چاپ
۳۴	بررسی عادتواره غذایی و عوامل مرتبط ب آن	سبک زندگی اسلامی با محوریت سلامت(علمی-پژوهشی)	۱۳۹۹	پذیرش
۳۵	مسافرت گردشگران به کردستان: بازتولید کلیشه‌های قدیم یا برساخت ایماژهای جدید؟	مطالعات مدیریت گردشگری(علمی-پژوهشی)	۱۳۹۹	پذیرش
۳۶	تحلیل فرایند عادتواره نهادی دانش آموزان	تعلیم و تربیت(علمی-پژوهشی)	۱۳۹۹	پذیرش

۲. بیان مسأله (معرفی دقیق ابعاد موضوع و سؤال(های) تحقیق):

دگرگونی‌های اقتصادی، صنعتی و اجتماعی جامعه ایران در سده حاضر موجب تغییر روحیات و دگرگونی نگرش مردم جامعه نسبت به مسائل اجتماعی و پیدایش گفتمان‌های مختلف در جامعه شده است. اصطلاح گفتمان^۱ معمولاً به شکلی از کاربرد زبان، یا به شیوه سخن گفتن اشاره دارد (دایک^۲، ۱۳۸۲، ص. ۱۶). به اختصار می‌توان گفت‌مان را شیوه خاصی برای سخن گفتن درباره جهان و فهم آن دانست. گفتمان‌های مختلف هر یک روش خاصی برای گفتگو درباره جهان اجتماعی و فهم آن در اختیار افراد قرار می‌دهند. در گفتمان‌ها معنای زبان و ارجاعت دال‌ها متفاوت است. مثلاً در گفتمان اسلام‌گرایی دال مهمی چون حجاب زن تقدیس شده و معنای «مصونیت» برای خود یافته است و همین دال در گفتمان لیبرالیسم تقبیح شده و معنا و مدلولی چون «محدودیت» زن را با خود یدک می‌کشد (صادقی فسایی و شریفی ساعی، ۱۳۹۳، ص. ۹۸-۹۹). به عبارت دیگر، گفتمان‌های مختلف از یک واقعه یکسان، خوانش‌ها و تفاسیر متفاوت ارائه می‌دهند و همواره سعی بر آن دارند که تفسیر خود را مشروع و مقبول جلوه دهند و در این راستا با یکدیگر به منازعه می‌پردازند. **یکی از عرصه‌های منازعه گفتمانی در ایران، میدان قدرت و چگونگی بازتولید آن است.** این امر موجب گردیده که هر یک از گفتمان‌های موجود در جامعه در راستای دستیابی به اهداف گفتمانی خود ابزارهای مختلف و متعددی را به کار می‌گیرند. یکی از مهم‌ترین ابزارهای گفتمانی، رسانه‌های جمعی است، زیرا در سده معاصر، به واسطه کشف و به کارگیری تکنولوژی‌های جدید ارتباطی، رسانه‌ها به عمق جوامع نفوذ کرده و تأثیری بسا شگرف در جهت‌دهی افکار عمومی گذاشته‌اند؛ این تأثیر تا آنجاست که نمی‌توان زندگی را بی حضور آن‌ها تصور کرد. رسانه‌ها نه تنها منبع اصلی اطلاعات محسوب می‌شوند، بلکه در شکل دادن به پندارهای افراد درباره جهان پیرامونی‌شان نقش مهمی ایفا کرده‌اند (باهنر و جعفری کیدقان، ۱۳۸۹، ص. ۱۳۲). به عبارت دیگر، رسانه‌های جمعی ابزارهایی هستند که از طریق برنامه‌های متنوع و از پیش طراحی شده خود، ارزش‌های مختلف گفتمان‌ها را در میان مردم رواج می‌دهند.

بنابراین گفتمان‌ها به کمک ابزارهای گفتمانی مانند رسانه‌ها، به بازنمایی^۳ گفتمانی خود می‌پردازند. بازنمایی انعکاس و بازتاب پدیده‌ها در جهان خارج نیست، بلکه بازنمایی، استفاده از زبان برای تولید نکته‌ای معنادار درباره جهان است. هال^۴ معتقد است که بازنمایی معنا و زبان را به فرهنگ ربط می‌دهد. معنا در ذات وجود ندارد، بلکه ساخته می‌شود و نتیجه و محصول یک رویه دلالتی است (هال، ۱۹۹۷، ص. ۱۵). بازنمایی به اختصار، عبارت است از تولید معنا از طریق نشانه‌ها و چارچوب‌های مفهومی و زبانی. در میان رسانه‌ها، تلویزیون یکی از ابزارهای گفتمانی است که بر مبنای مکانیسم بازنمایی عمل می‌کند. این رسانه

۱. Discourse.

۲. Van Dijk.

۳. Representation.

۴. Hall.

در عرصه فرهنگ بسیار تأثیرگذار است و از سایر رسانه‌ها قدرتمندتر عمل می‌کند و در جایگاه یک رسانه‌ی جمعی می‌تواند همانند یک مرکز قدرتمند فرهنگی تأثیرات مثبت و منفی زیادی از خود بر جای گذارد و با بهره‌گیری از فنون ارتباطی بر ایده‌ها و نگرش‌های فرهنگی مردم تأثیر گذارد (باهنر و کیدقان، ۱۳۸۹: ۱۳۲). با توجه به این که مردم در سراسر جهان، برای گذراندن اوقات فراغت بیش از هر کاری تلویزیون تماشا می‌کنند، می‌توان گفت که تلویزیون عامه‌پسندترین جلوه فرهنگ در قرن بیست و یکم است (استوری، ۱۳۸۵: ۱۹) و هیچ رسانه‌ی دیگری نمی‌تواند به لحاظ حجم متون فرهنگی عامه‌پسند تولید شده با تلویزیون رقابت کند (بارکر^۶، ۱۳۹۱: ۵۶۷). این رسانه می‌تواند از طریق برنامه‌های متنوع و از پیش طراحی شده، اندیشه‌های مختلف را در میان مردم رواج دهد و در پرتو پیام‌های خویش، اندیشه‌های بارور و آداب و سنت‌های مثبت و سازنده را به مردم القا کند.

در میان انبوه برنامه‌های تلویزیونی، سریال‌های تلویزیونی به عنوان یکی از ژانرهای محبوب، توجه مخاطبان زیادی را به خود جلب کرده است (محمدی و کریمی، ۱۳۸۹: ۵۰). سریال‌های تلویزیونی به مثابه یک اثر هنری، افزون بر آنکه پیوستگی خود را با جامعه‌ی ای که در آن آفریده می‌شود پایدار می‌دارد و به گونه‌ای کنش پذیرفته از جامعه‌ی خویش است، برای پالایش آن جامعه نیز تلاش می‌کند. در فیلم داستان، شخصیت‌ها، پدیده‌های اجتماعی، مکان‌ها، پوشش، و ... می‌توانند از جامعه برگرفته شوند و هم زمان، چپ‌نشین این بخش‌ها در کنار هم می‌تواند ابزاری باشد برای بازنمود آنچه هنرمند می‌خواهد بگوید؛ ابزاری برای پاسداشت یا نقد و انکار جامعه. می‌تواند مناسبات قدرت، مناسبات جنسیتی، دگرگونی‌های اجتماعی، ارزش‌های اجتماعی‌ای که اعضای جامعه را گرد هم می‌آورد، ساخت اقتصادی و حقوقی جامعه، و دیگر پدیده‌های اجتماعی را در فضای به تصویر کشیده شده در یک فیلم جست و جو کرد (عنصری و همکاران، ۱۳۹۴: ۸۲). بنابراین هدف از جامعه‌شناسی اثر هنری به ویژه در سریال‌های تلویزیونی ابتدا تحلیل اثر برای یافتن معانی آشکار و پنهان آن و در مرحله بعد ربط دادن این معانی به ساخت جامعه معاصر اثر است. جامعه‌شناسی هنر نشان می‌دهد که می‌توان اثر هنری را به عنوان مجموعه‌ای از اطلاعات در نظر گرفت و با رمزگشایی و درک زبان آن به ویژگی‌های جامعه معاصر اثر پی برد (راووداد، ۱۳۸۶: ۶۷). همچنین آثاری همچون داستان، فیلم، موسیقی، و سریال‌های تلویزیونی به کمک «نشانه‌ها، تصویرسازی‌ها، روایتگری‌ها، و غیره» تصویری از جامعه خود را نشان می‌دهند. این آثار فرهنگی بازتولید عناصر صوتی و تصویری را دارا هستند و از طریق آن نشانه‌های فرهنگی را خلق و بازتولید می‌کنند (شریعتی و شالچی، ۱۳۸۸). از این رو، بررسی یک فیلم، افزون بر کاوش در این تصویر بازتاب داده شده، می‌تواند هم زمان زمینه‌ای برای تحلیل جامعه تولیدکننده آن نیز باشد (عنصری و همکاران، ۱۳۹۴: ۸۲).

⁵ Storey

⁶ Barker

اما لازم به ذکر است که سریال‌ها تلویزیونی یکی از متون گفتمانی نیز به شمار می‌آیند که بر مبنای مکانیسم بازنمایی عمل می‌کند. امروزه سریال‌های تلویزیونی به‌عنوان یکی از ژانرهای محبوب، مخاطبان زیادی را به‌خود جلب کرده است و یکی از قالب‌های مناسب برای بازنمایی و بازتولید ارزش‌ها و گفتمان‌ها به‌شمار می‌آیند (محمدی و کریمی، ۱۳۸۹، ص. ۵۰)، زیرا جریان مداوم و مکرر بازنمایی سریال‌های تلویزیونی از جهان واقع، به‌طرز قوی بر ادراکات و کنش‌های مخاطبان تأثیر می‌گذارد و آن‌ها می‌پندارند که این بازنمایی‌ها عین واقعیت است، اما محور اساسی در نظریه‌های بازنمایی این است که «بر خلاف ظاهر، بازنمایی عین واقعیت نیست؛ بلکه فرایند گزینش واقعیت است». دوربین تلویزیون واقعیات را رمزگذاری کرده و جهت می‌بخشد و این جهت‌گیری خاصیتی فرهنگی و ایدئولوژیکی دارد. بنابراین معنا برساخته نظام‌های بازنمایی است و پدیده‌ها فی‌نفسه معنا ندارند، بلکه معنای پدیده‌ها محصول چگونگی بازنمایی آن‌هاست. بر مبنای چنین درکی از بازنمایی است که مفهوم گفتمان در متون تلویزیونی مطرح می‌شود، زیرا سریال‌های تلویزیونی به‌وجود آورنده نوعی گفتمان هستند و گفتمان خاصی را مسلط می‌سازند. البته لازم به ذکر است که سریال‌های تلویزیونی ماهیت گفتمانی خود را به‌راحتی آشکار نمی‌کنند. این سریال‌ها ظاهراً فقط به منظور بازتاب صرف واقعیت تصویر می‌شوند و ربطی به ارزش‌ها و نگرش‌های فرهنگی سیاستگذاران آن ندارند، اما در پس این ظاهر خنثی، رفتارهای گفتمانی به نمایش در می‌آیند که حکم تعریف تلویحی از واقعیت اجتماعی را دارند و در نهایت نحوه فاعلیت ذهن را تعیین می‌کنند (صادقی فسایی و شریفی ساعی، ۱۳۹۳، ص. ۹۸-۹۹؛ محمدی و کریمی، ۱۳۸۹، ص. ۵۰).

ساله‌است که تلویزیون، تنها مجرای پخش سریال‌های تلویزیونی دنباله‌دار به‌شمار می‌رود. با ورود رایانه و دستگاه‌های پخش «دی وی دی» به خانه‌های مردم، رشد اینترنت و بالا رفتن سواد رسانه‌ای، امروز شاهد رشد جریان نسبتاً قوی در استقبال از مجموعه سریال‌هایی در قالب دیسک‌های فشرده از کانالی غیر از صدا و سیما هستیم (کیا، اسدی و بیک ولی، ۱۳۹۰: ۵۲-۵۳). همین امر سبب شده است که برخی از سریال‌های تلویزیونی تحت تأثیر فرایندهای سیاسی، اجتماعی و فرهنگی کشور، از قالب برنامه‌های رسمی صدا و سیما خارج شده و در قالب نمایش خانگی توزیع شوند. در گذشته شبکه نمایش خانگی بیشتر از طریق تکثیر فیلم‌های قاچاق پخش می‌شد، اما امروزه سیستم نظام‌مندتری دارد و تقریباً چندین سال است که در کشور ما مجموعه برنامه‌های تلویزیونی سرگرم‌کننده از طریق سیستم شبکه خانگی پخش می‌شود و تا کنون توانسته خیل عظیمی از مخاطبان را جلب کند (مجیدی قهرودی و وکیلان، ۱۳۹۴: ۱۵۵). عرضه سریال در شبکه نمایش خانگی از سال ۸۹ و با سریال طنز فضانوردان و پس از آن قهوه تلخ و و قلب یخی آغاز شد. مانند هر پدیده نوین دیگری، مدتی به طول انجامید تا عموم از این پدیده جدید آگاه و از آن استقبال کنند. به مرور و با جذب مخاطبان بیشتر، شبکه نمایش خانگی به رقیبی سرسخت برای سریال‌های تلویزیونی تبدیل شد. سریال‌های تولیدی در این شبکه، بسیاری از سخت‌گیری‌ها و محدودیت‌های موجود در سریال‌های تلویزیونی را نداشته و با دست بازتری به انتخاب سوژه‌های جذاب و داستان‌های متفاوت می‌پرداختند. از جمله سریال‌های پُرطرفداری که از کانالی غیر از صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران پخش شدند، می‌توان به سریال‌های گمشدگان، فرار از زندان، دوستان؛ قلب یخی، قهوه تلخ، شهرزاد و اخیراً دل، مانکن، هم‌گناه و آقازاده اشاره کرد که به صورت مجموعه‌های دی وی دی یا سی دی و از طریق

مغازه‌ها، فروش اینترنتی و سوپر مارکتها در دسترس مردم قرار گرفت. در این میان سریال آقازاده با حواشی زیادی همراه بود که پرداختن به آن خالی از لطف نیست.

سریال آقازاده جدیدترین سریال عرضه شده در شبکه نمایش خانگی به کارگردانی بهرنگ توفیقی و نویسندگی حامد عنقا است. این سریال از اردیبهشت ماه سال ۱۳۹۹ وارد شبکه نمایش خانگی شد. این سریال «آقازاده» در ژانر درام عاشقانه اجتماعی تهیه شده است و در ۲۴ قسمت عرضه خواهد شد. داستان فیلم آقازاده داستانی پرماجرا است که در قالب روایتی عاشقانه به موضوعات مختلف اجتماعی و اقتصادی می‌پردازد. بازیگران این سریال از چهره‌های شاخص سینما و تلویزیون ایران هستند که در ترکیبی عالی در کنار یکدیگر به ایفای نقش می‌پردازند و همین امر سبب شده که این سریال پُر بازیگرترین مجموعه ایرانی لقب بگیرد. در این سریال بازیگرانی مانند امیر اقایبی، سینا مهراد، جمشید هاشم‌پور، نیکی کریمی، امین حیایی، کامبیز دیرباز، لعیان زنگنه، آزاده صمدی، بهرنگ علوی، مهدی سلطانی، ثریا قاسمی، امین تارخ، دیبا زاهدی، سامیه لک، مسعود فروتن، سعید داخ، روزبه معینی، محمدحسین لطیفی به ایفای نقش می‌پردازند.

داستان سریال آقازاده داستان دو خانواده دکتر بحری و حاج آقا تهرانی است که در گذشته روابط خوبی داشتند. دکتر امیر بحری یکی از مسئولینی است که قرار است در آینده نزدیک بر مسند وزارت بنشیند و با باند بازی و توطئه قصد دارد تا رقبای خود را از سر راهش کنار بزند. نیما فرزند دکتر بحری نیز با تکیه بر پول و موقعیت سیاسی پدرش به تمام خواسته‌های خود رسیده و جاه‌طلبی‌اش حد و مرزی ندارد با زد و بندهای غیراخلاقی و دور زدن قوانین به دنبال برداشتن قدم‌های بزرگ‌تر است. او با تکیه بر پست آینده پدرش به دنبال آغاز یک پروژه عظیم، پولساز و البته غیرقانونی در زمین‌های شمال کشور است. در مقابل خانواده حاج آقا تهرانی خانواده‌ای سنتی-مذهبی هستند که پسر آن‌ها به نام حامد یک مامور امنیتی از طبقه سنتی و مذهبی ایرانی است. او در کار خود بسیار تیزهوش عمل کرده و در عین حال با علاقه‌ای وافر به خانواده، در مقابل احساسات عاطفی نسبت به مادر با صداقت یا سادگی رفتار می‌کند. حامد در این سریال تلاش دارد تا با تخلفات گسترده متخلفان مبارزه کند و آنها را تحویل قانون دهد. در فرایند بررسی متخلفان حامد با پرونده‌ای عجیب نیما بحری مواجه می‌شود و ناخواسته وارد بازی خطرناکی می‌گردد. نیما و پدرش که از قدرت و نفوذ بالایی برخوردار هستند، وارد زندگی حامد شده و تلاش می‌کنند وی را از تصمیمش منصرف کنند. به همین دلیل بین آن‌ها تقابلهایی صورت می‌گیرد و هر کدام برای دستیابی به اهداف خود، استراتژی‌های خاصی را به کار می‌گیرند. بنابراین سریال آقازاده همانطور که از نامش پیداست در مورد افرادی است که با سوء استفاده از موقعیت و مقام خود دست به فساد گسترده و زد و بندهای غیراخلاقی می‌زنند. به عبارت دیگر، موضوع سریال آقازاده در مورد حواشی و فسادهای اقتصادی و سیاسی برخی از مسئولین و فرزندان آن‌ها در سال‌های اخیر است و نام آن نیز متناسب با داستان آن و حواشی به وجود آمده اخیر در مورد آقازاده‌ها و فعالیت‌ها و حواشی آنان انتخاب شده است. به طور کلی این سریال از چند ویژگی مهم برخوردار است:

- موضوع عاشقانه (که مورد علاقه خانواده‌های ایرانی است).
- جذابیت کاراکترها، صحنه‌ها و سکانس‌ها، داستان‌ها، رنگ، مدل لباس، دکور و چیدمان منزل و تجملات
- اشاره به فسادهای اقتصادی آقازاده‌ها
- تقابل مذهبی‌ها و غیرمذهبی‌ها در میدان قدرت
- اشاره به مسائل اجتماعی روز
- نقش پُر رنگ و متناقض زنان
- مناسب بودن سریال به لحاظ تعداد قسمت‌ها (۲۴ قسمت).

دو ویژگی اصلی این سریال کشمکشهای شخصیت‌های اصلی داستان حول موضوع فساد اقتصادی در میدان قدرت و نقش پررنگ و متناقض زنان است. درباره ویژگی نقش پررنگ و متناقض زنان لازم به ذکر است که در این سریال، زنان در همه موقعیت‌ها حضور دارند و محور اصلی داستان این سریال به شمار می‌آیند و بسیاری از اتفاقات و رخداد‌های این سریال حول نقش آنان اتفاق می‌افتد. به طور کلی، چنین ویژگی‌های سبب گردیده که این مجموعه سریال توجه بینندگان فراوانی از اقشار مختلف را به سوی خود جلب کند. با توجه به آن که سریال‌های تلویزیونی، یکی از متون گفتمانی هستند که به بازنمایی جامعه و نهاد‌های آن می‌پردازند، مسأله اصلی تحقیق آن است که در این سریال میدان قدرت چگونه بازنمایی شده است؟ و زنان در چه جایگاهی از میدان قدرت قرار دارند؟ بنابراین هدف اصلی تحقیق حاضر، بازنمایی میدان قدرت، تحلیل گفتمان‌های حاکم بر آن و بازنمایی زنان در متون فرهنگی است. ایده نظری مقاله این است که با تکوین فرایندهای مدرنیته و به‌ویژه مدرنیته اجتماعی در ایران، میدان قدرت به فضای مجادله گفتمان‌ها و طبقات اجتماعی مختلف بدل شده است و فرهنگ بازنمای این مجادله است. بر این اساس سعی خواهیم کرد این ایده را به‌واسطه متون فرهنگی نشان دهیم.

۳. اهمیت، ضرورت و اهداف تحقیق:

هدف تحقیق حاضر بازنمایی میدان قدرت و گفتمانهای حاکم بر آن در سریالهای تلویزیونی است. از آنجا که ساختارهای قدرت پنهان هستند، آشکار نمودن این ساختارها بسیار حائز اهمیت است. این که گروههای حاکم بر میدان قدرت از چه حجم و ترکیبی از سرمایهها برخوردارند و این که عادتوارههای آنها چیست از نقاط حائز اهمیت در این تحقیق است. لازم به ذکر است که تحلیل این سریالها به لحاظ علمی و بر اساس نظریه‌های جامعه‌شناختی، سبب آشکار نمودن لایه‌های پنهان میدان قدرت می‌شود که برای مخاطبان و بینندگان قابل مشاهده نیست. یکی از لایه‌هایی پنهان، منطق میدان قدرت است. بررسی این که منطق میدان قدرت به چه شکلی است و چه ویژگی‌هایی دارد که زمینه را برای فساد اقتصادی و اجتماعی آفازاده‌ها فراهم نموده است، بسیار حائز اهمیت است. یکی دیگر از لایه‌های پنهانی که تحقیق حاضر درصدد آشکار نمودن آن است، رابطه میدان قدرت با سایر میدانهاست. این که میدان قدرت چه رابطه‌ای با سایر میدانها از جمله میدان اقتصاد، عشق و هنر دارد و این رابطه چه تأثیری بر آن میدانها گذاشته است، امری بسیار مهم به شمار می‌آید. یکی دیگر از لایه‌های پنهانی که در این سریال نشان داده شده و تحقیق حاضر سعی بر آشکار نمودن آن دارد، فرایند بازتولید در ساختار میدان قدرت است. این که فرادستان در میدان قدرت چگونه به بازتولید جایگاه خود می‌پردازند، امری است که برای بسیاری از افراد جامعه مبهم و مجهول است. آشکار نمودن این فرایند، امری حائز اهمیت است.

تحلیل ساختار میدان قدرت به لحاظ گفتمانی نیز بسیار حائز اهمیت است. گروههای حاکم بر میدان قدرت تحت تأثیر گفتمانهای خاصی هستند، چيستی این گفتمانها و تعیین رابطه آنها امری حائز اهمیت است که تحقیق حاضر درصدد بررسی آن است.

تحلیل سریال آفازاده به لحاظ جنسیتی نیز بسیار حائز اهمیت است، زیرا در این سریال زنان در نقش‌های مهمی ایفای نقش می‌کنند، بنابراین تحلیل وضعیت و جایگاه زنان در این سریال بیانگر وضعیت و جایگاه زنان در جامعه یا در فضای واقعی است که این امر نیز به مثابه آشکار نمودن یکی از لایه‌های پنهان جامعه است. انجام این تحقیق به لحاظ نظری و روشی نیز حائز اهمیت است. در تحقیق حاضر سعی بر آن است که سریال آفازاده بر اساس نظریه پیر بوردیو بررسی شود. این نظریه تا کنون در حوزه رمان، آموزش و حوزه مصرف فرهنگی مورد استفاده قرار گرفته و در حوزه تحلیل فیلم به شکل تحقیق حاضر به کار نرفته است. بهره‌گیری از این نظریه در این تحقیق سبب گسترش حوزه کاربرد این نظریه در تحقیقات اجتماعی از جمله تحلیل فیلم و تحلیل میدان قدرت می‌شود و سؤالات و روش‌های تحقیق متناسب را در اختیار محققان قرار می‌دهد. همچنین روش تحقیق به کاررفته در این تحقیق، می‌تواند به عنوان الگویی در راستای تحلیل فیلم بر اساس نظریه بوردیو قرار گیرد.

به طور کلی انجام این تحقیق به لحاظ ساختاری، گفتمانی، جنسیتی، نظری و روشی حائز اهمیت است.

۴. بررسی ادبیات موضوع (پیشینه تحقیق و نوآوری تحقیق حاضر):

مهم ترین تحقیقاتی که در حوزه مطالعات فرهنگی پیرامون سینما و سریال های تلویزیونی انجام شده است به شرح ذیل می باشند: جعفرزاده پور، ساعی و جاروندی (۱۳۸۸) در تحقیقی روابط بین نسلی را در سریال های تلویزیونی از منظر قدرت به تفکیک جنسیت با استفاده از روش تحلیل محتوای کمی مورد بررسی قرار دادند. یافته های تحقیق بیانگر آن بود که به طور کلی در این مجموعه سریال ها رابطه سلطه جویانه بیشتر از روابط سلطه پذیر به ثبت رسیده است و میان سالان مذکر بیشترین رابطه سلطه جویانه درون نسلی را داشته اند. ساعی (۱۳۸۹) همچنین در تحقیقی پانزده سریال تاریخی سطح الف که در سه دهه بعد از انقلاب از شبکه یک و دو پخش شده بودند را مورد مطالعه قرار داد. نتایج تحقیق نشان داد که در این مجموعه سریال ها هویت ملی ساختی ایدئولوژیک پیدا کرده است. نتایج تحقیق بشیر و اسکندری (۱۳۹۲) همچنین در زمینه نحوه بازنمایی نهاد خانواده در فیلم سینمایی «یه حبه قند» بیانگر آن بود که کارگردان با برشمردن تأثیر عناصر مثبت تجدد و سنت بر خانواده ایرانی، نگاهی صرفاً انتقادی نسبت به این دو مقوله را رد می کند و در نهایت ایده نال ترین شکل خانواده را همراهی عناصر سنت و مدرن در کنار یکدیگر معرفی می کند.

در تحقیقی دیگر کوثری و عموری (۱۳۹۲) سریال های تاریخی «حریم سلطان» و «الفاروق العمر» که توسط ترکیه و عربستان ساخته شده بودند را مورد بررسی قرار دادند. نتایج بیانگر آن بود که این دو سریال با طرد گفتمان انقلاب اسلامی درصدد برساخت هویت ترکیبی (ترکیبی از دین اسلام و مدرنیته) می باشند. نتایج تحقیق فرجی، گیویان و فاضلی (۱۳۹۲) همچنین در زمینه بازنمایی زندگی روزمره جوانان در سریال «فاصله ها» بیانگر آن بود که در این سریال، برخوردی گزینشی و متعصبانه با زندگی روزمره جوانان صورت گرفته است و ضمن گروه بندی جوانان به سنتی و مدرن، مرز میان «ما» و «آنها» مشخص شده است. صادقی فسایی و شریفی ساعی (۱۳۹۳) همچنین در تحقیقی با استفاده از روش نشانه شناسی، شیوه های بازنمایی روابط دختر و پسر را در سه سریال پُر بیننده ایرانی مورد مطالعه قرار دادند. نتایج تحقیق نشان داد که این روابط در سه قاب گفتمانی سنتی، نیمه سنتی و مدرن بازنمایی شده اند، به گونه ای که هر کدام از این گفتمان ها روابط دختر و پسر را براساس گفتمان خاص خود بازنمایی کرده اند که مغایر با گفتمان های دیگر است. عناصری و همکاران (۱۳۹۴) در تحقیقی مبتنی بر نظریه بوردیو، مارکس و وبر به تحلیل جامعه شناختی فیلم سینمایی «جدایی نادر از سیمین» با بهره گیری از روش تحلیل محتوای کیفی و نشانه شناسی پرداختند. نتایج تحقیق نشان داد که جدایی ها نه به مسائلی شخصی، بلکه به شکاف های اجتماعی و طبقاتی جامعه بازتاب داده شده در فیلم ارجاع دارند و عامل این شکاف ها هم دروغ است. دیگر نتیجه تحقیق عبارت است از این که فیلم بازتابی است از جامعه، مناسبات انسان ها، روابط قدرت و پایگاه های فرهنگی - سیاسی آن ها در نسبت با یکدیگر.

در تحقیقی دیگر بهمنی و سجودی (۱۳۹۴) با بهره‌گیری از روش نشانه‌شناسی نحوه کدگذاری هویت مردانه مردان سریال تلویزیونی «ستایش» را مورد بررسی قرار دادند. مهم‌ترین نتایج این پژوهش عبارت بود از این که مردان در این مجموعه، به‌طور کلی در سه گروه مردان سلطه‌گر، سلطه‌پذیر و مستقل بازنمایی شده‌اند که حضور مردان سلطه‌گر و سلطه‌پذیر بیش از مردان مستقل در این مجموعه انعکاس یافته است. همچنین بازنمایی صورت گرفته از مردان در این سریال، مشروعیت پدرسالاری را به چالش کشیده است. در نهایت نتایج تحقیق کوثری و عسکری (۱۳۹۴) نیز در زمینه بازنمایی خانواده ایرانی از منظر روابط جنسیتی و نسلی در آگهی‌های تلویزیون، بیانگر آن بود که تبلیغات تلویزیونی در وجه ذهنی قدرت با نمایش افکارهای ذهنی همخوان با نظام مردسالار و در وجه عینی با نمایش کلیشه‌هایی که مردان و والدین تصمیم‌نهایی را می‌گیرند، به بازتولید شکاف قدرت و نابرابری در روابط خانوادگی می‌انجامد. پروایی (۱۳۹۵) در تحقیقی مبتنی بر نظریه بوردیو و با بهره‌گیری از روش تحلیل محتوای کیفی به خوانش فیلم جدایی نادر از سیمین پرداخت. و سعی نمود جلوه‌های تمایز را در این فیلم نشان دهد. نتایج تحقیق نشان داد که اصغر فرهادی، کارگردان، در این فیلم نوعی تمایز و تشخیص طبقاتی و فرهنگی را بر اساس عادتواره‌ها و سرمایه‌ها برجسته می‌کند؛ این که افراد در میدان‌های مختلف متناسب با سرمایه و عادتواره متناسب به آن میدان متمایل به متمایز جلوه کردن خود هستند و بر این اساس بازنده یا برنده می‌شوند

در تحقیقات خارجی نیز، نتایج تحقیق فانگ و اریک^۷ (۲۰۰۰) در زمینه بررسی تفکرات کلیشه‌ای جنسیتی در برنامه‌های تلویزیونی هنگ کنگ بیانگر آن بود که تفکرات قالبی درباره جنسیت در میان مردم و برنامه‌های تلویزیونی به وضوح قابل مشاهده است و تلویزیون کلیشه‌های جنسیتی را منطقی و برخاسته از واقعیت جلوه می‌دهد و با نشان دادن این نقش‌های کلیشه‌ای این گونه تفکرات را بازتولید می‌کند. میجر^۸ (۲۰۰۱) همچنین در تحقیقی بازنمایی ارزش‌ها، نگرش‌ها و هنجارهای قومی را در سریال‌های پُر بیننده آلمانی را مورد مطالعه قرار داد. نتایج بیانگر آن بود که این سریال‌ها تصویری منفی از اقلیت‌ها و قومیت‌ها را بازنمایی می‌کنند. نتایج تحقیق جاستون^۹ (۲۰۱۰) در راستای بررسی شیوه بازنمایی زنان در روابط عمومی در نه برنامه تلویزیونی ایالات متحده و انگلستان، حاکی از آن بود که این سریال‌ها، زنان را در چارچوب نظریه‌های فمینیستی و پسافمینیستی نشان می‌دهند و زنان اکثر یا مجرد هستند یا مطلقه. در نهایت دیوت^{۱۰} (۲۰۱۴) در تحقیقی با استفاده از روش نشانه‌شناسی چگونگی بازنمایی زنان در سینمای هالیوود را مورد بررسی قرار داد. نتایج تحقیق نشان داد که زنان در سینمای هالیوود در سه ژانر مستقل، قدرتمند و فعال بازنمایی شده‌اند. این بازنمایی حاکی از تصویر مثبت زنان در سینمای هالیوود است. مرور پیشینه تجربی تحقیق بیانگر آن است که رسانه‌های جمعی همواره به مثابه ابزارهای گفتمانی در راستای بازنمایی و تثبیت معنا مورد استفاده قرار گرفته‌اند. وجه تمایز تحقیق حاضر با

Fang & Eric.^۷

Meijer.^۸

Johnston.^۹

Dutt.^{۱۰}

تحقیقات مذکور آن است که با بهره‌گیری از رویکرد نظری بوردیو و تحلیل گفتمان انتقادی (به شکل ترکیبی سعی دارد به بازنمایی میدان قدرت، تحلیل گفتمانهای حاکم بر آن و بازنمایی زنان در سریال آقازاده بپردازد. در ضمن متن فرهنگی (سریال آقازاده) که برای تحلیل در نظر گرفته شده، تا کنون مورد بررسی قرار نگرفته است. در صورت نیاز ادامه بحث ضمیمه شود

۵. چارچوب نظری، فرضیه‌ها یا ابعاد پژوهش:

در این تحقیق از نظریه‌ها و مفاهیم مختلفی بهره گرفته شده که به شرح ذیل می‌باشند:

رویکردهای نظری تحلیل گفتمان

یکی از رویکردهای برجسته در تحلیل گفتمان انتقادی^{۱۱}، رویکرد نورمن فرکلاف^{۱۲} است که در مقایسه با دیگر تحلیل‌گران گفتمان انتقادی «منسجم‌ترین، جامع‌ترین و پرتفردارترین نظریه را تدوین کرده است» (سلطانی، ۱۳۸۴، ص. ۶۰). فرکلاف معتقد است گفتمان‌ها به بازتولید قدرت کمک می‌کنند و بر این اساس، به دنبال آن است که دریابد چگونه روابط قدرت به بازتولید گفتمان‌هایی درباره جنسیت، نژاد و قوم می‌انجامد (یورگنسن و فیلیپس^{۱۳}، ۱۳۸۹، ص. ۱۱۵-۱۲۳). فرکلاف از طریق مفهوم چند کارکردی بودن زبان این فرض نظری را عنوان می‌دارد که متون و گفتمان‌ها برساخته‌های اجتماعی هستند: «کاربرد زبان همواره به‌طور همزمان متشکله‌ای از هویت‌های اجتماعی، روابط اجتماعی و نظام‌های دانش و باورداشت‌ها است». کارکرد ایده‌ای زبان، نظام‌های دانش را می‌آفریند. در مقابل، کارکرد بین شخصی گفتمان، سوژه‌های اجتماعی را با هویت‌ها یا روابط بین آن‌ها می‌سازد. وی تأکید دارد که زبان صرفاً یک برساخته اجتماعی نیست، بلکه چون امری از نظر اجتماعی تعیین شده نیز دیده می‌شود. فرکلاف این رابطه بسیار پیچیده را با استفاده از مفهوم «نظم گفتمانی» تعریف می‌کند. نظم گفتمانی عبارت است از ترکیب‌بندی تمامی گونه‌های گفتمانی به‌کار گرفته شده در یک نهاد یا میدان اجتماعی (یورگنسن و فیلیپس، ۱۳۸۹، ص. ۱۱۹)؛ بنابراین نظم گفتمانی یک قلمرو اجتماعی، بر تامت انواع گفتمان‌ها و روابط بین آن‌ها در این قلمرو دلالت دارد (محمدپور، ۱۳۹۲، ص. ۱۴۸). می‌توان نظم گفتمانی را مفهومی دال بر وجود گفتمان‌های مختلفی دانست که تا حدودی قلمرو واحدی را تحت پوشش دارند، قلمرویی که هر کدام از گفتمان‌ها برای پرکردن آن با معانی مورد نظرش با دیگران رقابت می‌کند» (یورگنسن و فیلیپس، ۱۳۸۹، ص. ۲۳۰). به همین دلیل فرکلاف معتقد است که یک نظم گفتمانی، نظامی با ثبات نیست، بلکه نظامی باز است و با تغییر شرایط تغییر می‌کند (ایمان، ۱۳۹۱، ص. ۲۰۹).

از نظر فرکلاف زمانی که در یک تحقیق بر نظم گفتمانی واحد متمرکز می‌شویم، گفتمان‌های متفاوت و رقیب درون یک قلمرو واحد را می‌توان تحلیل کرد و می‌توان بررسی کرد کدام گفتمان حاکم است؟ و چه کشمکشی میان گفتمان‌های مختلف وجود دارد؟ بنابراین محققى که نظم گفتمانی را چارچوب تحلیلی خود قرار می‌دهد، برخورد میان گفتمان‌های موجود در آن نظم گفتمانی به کانون تحلیل وی بدل خواهد شد. این امر «یک مزیت

Critical Discourse Analysis.^{۱۱}

Fairclough.^{۱۲}

Jorgensen & Philips.^{۱۳}

محسوب می‌شود چون در این برخورد پیامدهای اجتماعی آشکارتر می‌شوند. هنگامی که در قلمرو واحدی دو یا چند گفتمان برداشت‌های متفاوتی از جهان ارائه می‌کنند، پرسشگر می‌تواند این سؤال را مطرح کند که اگر برداشتی به جای دیگری برگزیده شود، چه پیامدهایی به همراه خواهد داشت» (یورگنسن و فیلیپس، ۱۳۸۹، ص. ۲۳۶). همچنین لازم به ذکر است در یک نظم گفتمانی عمل‌های گفتمانی مشخصی وجود دارند که متن و گفتگو را آن‌ها تولید و مصرف یا تفسیر می‌کنند. عمل گفتمانی فرایندی است که افراد را برای تولید و مصرف متون به کار می‌گیرند. فرکلاف معتقد است که در تحلیل گفتمانی علاوه بر نظم گفتمانی بایستی به رخدادهای ارتباطی نیز توجه نمود. رخداد ارتباطی نمونه‌ای از کاربرد زبان از قبیل مقاله روزنامه، فیلم سینمایی، ویدئو، مصاحبه یا سخنرانی سیاسی است. بنابراین هر کاربرد زبانی، یک رخدادی ارتباطی است. تحقیق از طریق تحلیل رخداد ارتباطی در رابطه با نظم گفتمانی انجام می‌گیرد. «هر رخداد ارتباطی به منزله گونه‌ای از عمل اجتماعی برای بازتولید یا به چالش کشیدن نظم گفتمانی عمل می‌کند» (یورگنسن و فیلیپس، ص. ۱۱۹-۱۲۳). هر رخدادی ارتباطی از سه بُعد تشکیل می‌شود: متن (گفتار، نوشتار، تصویر بصری یا ترکیبی از این‌ها)، عمل گفتمانی که تولید و مصرف متن را در برمی‌گیرد و عمل اجتماعی.

هر تحلیل گفتمانِ رخدادهای ارتباطی باید هر سه این بُعد را پوشش دهد. بدین ترتیب چنین تحلیلی باید بر موارد زیر متمرکز شود: ۱. ویژگی‌های زبان متن (متن)؛ ۲. فرایندهای مرتبط به تولید و مصرف متن (عمل گفتمانی)؛ ۳. عمل اجتماعی که رخداد ارتباطی به آن تعلق دارد (عمل اجتماعی). تحلیل متن بر خصوصیات صوری (از قبیل کلمات، گرامر، نحو و انسجام جمله) متمرکز می‌شود؛ خصوصیتی که باعث شکل‌گیری زبانی گفتمان‌ها و ژانرها می‌شوند. رابطه متون با عمل اجتماعی با وساطت عمل گفتمانی برقرار می‌شود. بدین ترتیب از طریق عمل گفتمانی است که متون به وجود آمده و به وسیله عمل اجتماعی شکل پیدا می‌کنند. آن گفتمان‌ها و ژانرهایی که برای تولید متن در کنار یکدیگر مفصل‌بندی شده‌اند و دریافت کنندگان آن متن برای تفسیر آن از همین گفتمان‌ها و ژانرها کمک می‌گیرند، ساختار زبانی خاصی دارند که تولید و مصرف متن را شکل می‌دهند. بدین ترتیب تحلیل رخدادهای ارتباطی شامل موارد زیر است:

- تحلیل گفتمان‌ها و ژانرهایی که در تولید و مصرف متن مفصل‌بندی شده‌اند (سطح پرکتیکس گفتمانی)؛

- تحلیل ساختار زبانی (سطح متن)

ملاحظات مربوط به این که عمل گفتمانی، نظم گفتمانی موجود را بازتولید و یا به عکس ساختاربندی مجدد می‌کند و ملاحظات مربوط به پیامدهایی که این امر برای پرکتیکس اجتماعی گسترده‌تر به همراه دارد (سطح عمل اجتماعی). (یورگنسن و فیلیپس، ۱۳۸۹، ص. ۱۱۵-۱۲۳).

نظریه میدان پی‌یر بوردیو

فرکلاف در آثار اولیه‌ای نظم گفتمانها را به نهادهای خاصی مرتبط می‌کرد، اما در عین حال تأکید می‌کرد که گفتمانها و نظم‌های گفتمانی می‌توانند ورای مرزهای نهادی عمل کنند. او در اثر متأخرش که به همراه شولیارکی تألیف کرده است، مفهوم نظم گفتمانی را به شکل سودمندی به مفهوم میدان پیربوردیو پیوند زده است. او معتقد است تحلیل گفتمان مکمل نظریه بوردیو است و نظریه بوردیو می‌تواند نظریه‌ای در اختیار تحلیل گفتمان انتقادی قرار دهد که نظم گفتمانی را بر نظم پرکتیس اجتماعی مبتنی سازد؛ تلفیقی از ابعاد گفتمانی و غیرگفتمانی. به همین دلیل پیشنهاد می‌کند که نظم گفتمانی را باید به منزله بُعد گفتمانی یک میدان به شمار آوریم. (یورگنسن و فیلیپس، ۱۳۸۹: ۱۲۷).

میدان از نظر بوردیو یک قلمرو اجتماعی نسبتاً مستقل است که از یک منطق اجتماعی خاص تبعیت می‌کند. کنشگران یک میدان معین از قبیل میدان ورزش، سیاست یا رسانه تلاش می‌کنند تا به هدفی واحد برسند. آنها پیوندی تعارض‌آمیز با یکدیگر دارند و موقعیت فرد کنشگر در میدان بر اساس فاصله نسبی‌اش از هدف تعیین می‌شود. از نظر بوردیو جامعه مشکل از انواع این میدانهاست که تحت حاکمیت میدان قدرت فراگیری قرار دارند و در شبکه‌ای پیچیده‌ای از روابط به یکدیگر پیوند خورده‌اند (یورگنسن و فیلیپس، ۱۳۸۹: ۱۲۷).

مهم‌ترین مفاهیم نظریه بوردیو عبارتند از: میدان، سرمایه، عادتواره که در ذیل به اختصار به آنها اشاره می‌شود. **میدان:** از دیدگاه بوردیو میدان^۴، فضا یا پهنه اجتماعی محدودی است که منطق خاص خود را دارد و عاملان اجتماعی بر اساس حجم و ترکیب سرمایه‌ای که دارند در جایگاهی خاصی از آن قرار گرفته‌اند. عاملان اجتماعی ضمن پذیرش منطق و یادگیری میدان، بر اساس آن در میدان به فعالیت و رقابت می‌پردازند و این امر موجب می‌شود که میدان از پویایی و کارآمدی برخوردار باشد. از نظر بوردیو در جامعه میدان‌های متعددی وجود دارد که هر کدام با کالای خاصی (با سرمایه خاص خود) تعریف می‌شوند و منافع، اهداف و قوانین خاص خود را دارند و هر فردی در آن واحد، عضو میدان‌های بسیاری است و در هر میدانی جایگاه متفاوتی دارد (بوردیو، ۱۳۸۸: ۴۴؛ بوردیو، ۱۳۷۵: ۹۷؛ کلوت، ۲۰۰۹: ۴۷۱؛ گرنفل، ۱۳۸۹: ۱۳۳).

مهم‌ترین میدان‌های اجتماعی عبارت‌اند از: میدان قدرت، میدان اقتصاد، میدان آموزش و میدان هنر (گرنفل، ۱۳۸۹، ۱۳۳). از نظر بوردیو، میدان‌های مختلف موجود در جامعه، در حال تأثیرگذاری متقابل بر یکدیگر هستند و در حقیقت بین آنها نیز نوعی کشمکش وجود دارد (پیربابایی و سلطانزاده، ۱۳۹۴، ۷۶). او معتقد است میدان قدرت از سایر میدان‌ها اهمیت بیشتری دارد. از دیدگاه بوردیو (۱۳۷۵، ۸۲) «میدان قدرت میدان نیروهای پنهان و بالقوه‌ای است که با هر ذره‌ای که خطر ورود به آن را بپذیرد، فشار اعمال می‌کند». میدان قدرت با توجه به حجم و ترکیب

سرمایه زیادی که دارد، بر سایر میدان‌های اجتماعی اعمال سلطه می‌کند. البته این اعمال سلطه نسبی است. یعنی بر برخی از میدان‌ها سلطه بیشتر و برخی سلطه کمتری دارد. همچنین برخی از میدان‌ها در درون میدان قدرت از جایگاه والاتر یا پایین‌تر برخوردارند. البته جایگاه میدان‌ها نیز نسبی است. یعنی نسبت به میدان‌های مختلف، متفاوت است (بوردیو، ۱۳۷۵، ۸۲؛ و ۱۳۹۰، ۷۶).

بوردیو معتقد است که عاملان اجتماعی در جایگاه خود در ساختار روابط میدان با توجه به عادتواره، سرمایه و منافع مورد نظر خود برای بهبود جایگاه خود و جهت افزودن سرمایه و دستیابی به اهداف مورد نظر آن میدان برنامه‌ریزی نموده و به صورت فردی و جمعی به رقابت و منازعه می‌پردازند (گرنفل، ۱۳۸۹: ۱۵۳-۱۶۹)، اما کنش آن‌ها توسط قوانین میدان محدود و مشروط می‌شود. به عبارت دیگر، میدان با اعمال قوانین و منطق خود بر کنشگران اجازه هر نوع کنشی را به کنشگران نمی‌دهد و آن‌ها را در انجام کنش محدود می‌کند، زیرا منطق هر میدان تعیین می‌کند چه خصوصیتی که در میدان خریدار دارد و چه خصوصیتی در این رقابت مهم هستند. این بدان معناست که در هر میدان معینی، به دلیل وجود منطق و قوانین خاص آن میدان، خصوصیتی که در طبع‌ها و قریحه‌ها درونی شده‌اند یا به صورت کالاهای اقتصادی یا فرهنگی عینیت یافته‌اند و به عاملان متصل می‌شوند، همگی همزمان فعال و کارساز نیستند (بوردیو، ۱۳۹۱: ۱۶۸).

سرمایه: بوردیو به سرمایه نگاه فرامارکسیستی دارد و معتقد است سرمایه عبارت است از منابع، کالاها و ارزش‌های در دسترس افراد که در میدان می‌توانند برای دارندگان‌شان قدرت به دست آورند. به عبارت دیگر، سرمایه یک منبع عام و عینی است که می‌تواند شکل پولی و غیرپولی و همچنین ملموس و غیرملموس به خود گیرد (ویلیامز و چودری، ۲۰۱۶: ۵؛ لسرد و دیگران، ۲۰۱۰: ۱۹۵۲؛ کیچین و هو، ۲۰۱۳: ۱۲۶). بوردیو معتقد است که سرمایه اشکال مختلفی دارد که عبارتند از: سرمایه اقتصادی^{۱۵}، سرمایه فرهنگی^{۱۶}، سرمایه اجتماعی^{۱۷}. سرمایه اقتصادی شامل سرمایه‌های مالی، میراث منقول و غیرمنقول و دارایی‌های گوناگون است که می‌تواند برای تولید کالا و خدمات به کار روند. سرمایه اجتماعی به معنای انباشت منابع بالفعل و بالقوه‌ای است که به داشتن شبکه‌ای نسبتاً پایدار از روابط نهادینه‌شده آشنایی متقابل مربوط می‌شود و ابزاری جهت دستیابی به منافع فردی است؛ سرمایه فرهنگی نیز مجموعه‌ای از عادات، شیوه‌های زبانی، مدارک آموزشی، کالاهای فرهنگی، ذایقه‌ها، مهارت‌ها و انواع دانش است. هر کدام از اشکال سرمایه با میدان خاصی ارتباط دارند و در آن میدان می‌توانند کارکرد داشته باشند. به بیان دیگر، سرمایه جز در ارتباط با یک میدان خاص وجود و کارکرد ندارد. همچنین این اشکال سرمایه ضمن

^{۱۵} Economic capital

^{۱۶} Cultural Capital

^{۱۷} Socila Capital

آن که با یکدیگر ارتباط دارند، به یکدیگر نیز تبدیل پذیر هستند. به همین دلیل عاملان اجتماعی در رقابت‌های خود، سعی در تبدیل سرمایه خاصی به سایر اشکال سرمایه دارند (بورديو، ۱۳۸۶: ۴۷؛ كلوت، ۲۰۰۹، ۴۷۱؛ لوین، ۲۰۱۵: ۸۰؛ گرنفل، ۱۳۸۹: ۳۱۱).

عادتواره

به زعم بورديو عادتواره شامل توانش فرهنگي، آشنائي با رمزگان فرهنگي، سليقه، قريحه، مهارت، احساسات، علايق، کنش، نگرش، عقیده، آداب معاشرت و رفتار است (بورديو، ۱۳۹۱: ۷۵). عاملان اجتماعی از طریق مؤلفه‌های عادت‌واره به جهان نگاه می‌کند، جهان و پدیده‌های اجتماعی را درک می‌کند و بر اساس آن عمل می‌کند. این امر بدان معناست که از یک سو، عاملان هر چیزی را از مجرای شاکله‌های ادراک و ارزیابی عادت‌واره‌شان درمی‌یابند. به همین دلیل بورديو عادت‌واره را ماتریس ادراکات می‌نامد (بورديو، ۱۳۹۱: ۲۸۷). از سوی دیگر، بر اساس این ماتریس، به کنش می‌پردازند. بنابراین عادت‌واره از یک سو، ساختاری ساخت‌یافته است و از سوی دیگر، ساختاری ساخت‌دهنده است (بورديو، ۱۳۸۸: ۴۴؛ كلوت، ۲۰۰۹: ۴۷۱).

بورديو معتقد است عادتواره عاملان اجتماعی با یکدیگر متفاوت است، زیرا عادتواره برآمده از جایگاه اجتماعی عاملان اجتماعی است. از آنجا که عاملان اجتماعی دارای جایگاه‌های اجتماعی متفاوتی هستند، عادتواره آن‌ها نیز متفاوت است. بنابراین عاملان اجتماعی که عادتواره‌های مختلفی دارند به لحاظ توانش فرهنگی، آشنایی با رمزگان فرهنگی، سلیقه، قریحه، مهارت، علايق، کنش، نگرش، عقیده، آداب معاشرت و رفتار با هم دیگر متفاوت هستند (بورديو، ۱۳۹۱: ۷۵). در ضمن شباهت عاملان اجتماعی به جایگاه اجتماعی آن‌ها و میزان برخورداری آن‌ها از سرمایه اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی بستگی دارد. لازم به ذکر است هرگاه موقعیت فرد در یک میدان تغییر کند، عادت‌واره وی نیز تغییر کند، اگر این تحول رخ ندهد، فرد در جایگاه جدید دچار اضطراب می‌شود و وصله ناجوری در میان جمع خواهد بود (حسني و سالارکيا، ۱۳۹۲: ۲۱).

بنابراین در تحقیق حاضر در راستای بازنمایی میدان قدرت، از نظریه‌های تحلیل گفتمان انتقادی و نظریه بورديو و مفاهیم آن بهره گرفته می‌شود. بر این اساس، پژوهش حاضر مبتنی بر ترکیبی از نظریه‌های تحلیل گفتمان و نظریه پیر بورديو (و مفاهیم نظری از قبیل میدان، عادتواره و سرمایه) است. با توجه این ترکیبی نظری، جامعه از میدان‌های مختلف تشکیل شده که هر میدانی دربرگیرنده موقعیت‌های مختلفی است که عاملان اجتماعی با توجه به حجم و ترکیب سرمایه‌ای که در تملک دارند، در موقعیت یا جایگاه خاصی در این میدان قرار می‌گیرند و در راستای دستیابی به اهداف میدان با اتخاذ استراتژی‌های مناسب به رقابت می‌پردازند. البته لازم به ذکر است که هر میدانی علاوه بر منطق و ساختار و موقعیت‌های مختلف، دارای ابعاد گفتمانی است که متناسب و متناظر با موقعیت‌های میدان است. یعنی بر هر موقعیتی، گفتمان خاصی حاکم است. بنابراین بازنمایی میدان قدرت در متون فرهنگی مستلزم تحلیل ابعاد گفتمانی و غیرگفتمانی میدان (عادتواره، منطق و ساختار) است.

سؤالات تحقیق:

بر اساس ترکیب نظری اتخاذ شده مهم‌ترین سؤالات تحقیق حاضر عبارتند از:

سؤالات کلی:

در سریال آقازاده میدان قدرت و زنان چگونه بازنمایی شده‌اند؟

سؤالات جزئی:

در سریال آقازاده

- عوامل اجتماعی حاضر در میدان قدرت از چه عادت‌واره‌ای برخوردارند؟
- ساختار میدان قدرت چگونه است؟ و از چه گروه‌هایی تشکیل شده است؟
- چه گفتمان‌هایی نمود یافته‌اند؟ و چه رابطه‌ای بین گفتمان‌ها وجود دارد؟
- هر یک از گفتمان‌ها متعلق به چه گروه‌هایی می‌باشد؟ و این گفتمان‌ها به کدام فرایندهای نهادی و به کدام فرایندهای اجتماعی تعلق دارند؟
- زنان در هر یک از این گروه‌ها و گفتمان‌ها چه جایگاهی دارند؟ و چگونه بازنمایی شده‌اند؟
- رابطه میدان قدرت با سایر میدان‌ها از جمله میدان عشق و میدان هنر چگونه است؟
- آیا این سریال فساد اقتصادی در جامعه ایران را مواردی استثنایی و خرد می‌داند یا ساختاری و سیستماتیک؟

در صورت نیاز، ادامه بحث ضمیمه شود.

۶. متغیرها یا مفاهیم اساسی تحقیق و تعریف عملیاتی آنها:

تحقیقات کیفی فاقد متغیر هستند اما از مجموعه مفاهیم به مثابه چارچوب مفهومی بهره می‌گیرند که در بخش

چارچوب نظری به آنها اشاره شد.

۷. واژه‌های کلیدی (متفاوت از واژه‌های مندرج در عنوان طرح):

میدان قدرت، زنان، عادت‌واره، سرمایه، میدان عشق، میدان هنر، ساختار میدان، منازعه،

۸. نقاط تمرکز تحقیق (موضوعی، مکانی، زمانی):

این تحقیق به لحاظ موضوعی بر تحلیل ساختارهای میدان قدرت متمرکز است. با توجه به این که این تحقیق درصدد تحلیل ساختارهای میدان قدرت در مجموعه سریال آقازاده می‌باشد، تمرکز زمانی و مکانی زیاد معنا ندارد.

۹. روش‌شناسی پژوهش:

۹-۱. روش تحقیق:

کیفی

کمی

تحلیلی

توصیفی

توضیح:

با توجه به ترکیب نظری اتخاذ شده، تحلیل متون فرهنگی در راستای بازنمایی میدان قدرت مستلزم تحلیل ابعاد و سطوح مختلف و بهره‌گیری از روش‌ها و تکنیک‌های مختلف است که آن نیز مستلزم بهره‌گیری از رویکرد پژوهشی خاصی است. برای نیل به این هدف از رویکرد پژوهشی بوردیو تحت عنوان ساختارگرایی تکوینی بهره گرفته می‌شود و پژوهش بر اساس آن سازماندهی مبتنی می‌شود. این رویکرد، در سطح روش‌شناسی در مقابل همه اشکال مختلف انحصارگرایی روش‌شناختی که بر اولویت هستی‌شناختی ساختار یا عامل، نظام یا کنشگر، جمع یا فرد تأکید می‌کنند، بر روابط تأکید می‌کنند. بدین ترتیب، شکاف میان فردگرایی و کل‌گرایی روش‌شناختی پشت سر گذاشته می‌شود و «رابطه‌گرایی روش‌شناختی»^{۱۸} به منزله راهبردی جایگزین پیشنهاد می‌شود (ریتزر، ۱۳۹۳: ۷۱۲؛ پرستش، ۱۳۹۰: ۱۳۴). بنابراین در بُعد روش‌شناسی، بوردیو به تبع بینش تلفیقی خود از روش‌های چندگانه کمی و کیفی، علت‌کاوانه و معناکاوانه استفاده کرده است و از بهره‌گیری از روش‌های مختلف در تحقیق دفاع می‌کند (بوردیو، ۱۳۹۱: ۱۳۹۵؛ گرپلر، ۱۹۹۶: ۱۵؛ گرنفل و جیمز، ۱۹۹۸: ۱۷۳؛ سالمون، ۲۰۱۶: ۱۳۸). بنابراین می‌توان در مورد این رویکرد از پلورالیسم روشی سخن گفت. در واقع سطح تحلیل این رویکرد هم خرد است و هم کلان (عبداللهی، ۱۳۸۹: ۱۶). وی در این راستا تا آنجا پیش رفت که «چندانگاره‌گی روش‌شناختی»^{۱۹} را توصیه نمود و به آن عمل کرد. البته چندانگاره‌گی روش‌شناختی به معنای به کارگیری روش‌های مختلف در هر تحقیق نیست، بلکه به معنای آن است که به تناسب موضوع تحقیق از تکنیک‌ها و روش‌های مختلف بهره گرفته شود و ترکیب و آرایش روش‌ها متناسب با مسأله تحقیق باشد (بوردیو و واکان، ۱۹۹۲: ۳۰؛ اورت و دیگران، ۲۰۱۵: ۴۰).

روش‌شناسی بوردیو دارای سه سطح است که عبارتند از: تحلیل عادتواره عاملان اجتماعی، تحلیل ساختار میدان و تحلیل رابطه میدان با میدان قدرت. این سطوح به بُعد غیرگفتمانی میدان مربوط هستند. با توجه به ترکیب نظری

¹⁸ Methodological Relationism

¹⁹ Methodological Polytheism

اتخاذ شده، بُعد گفتمانی نیز به این روش افزوده می‌شود. بنابراین در تحقیق حاضر در راستای بازنمایی میدان قدرت در متون فرهنگی، دو بُعد گفتمانی و غیرگفتمانی مورد بررسی قرار می‌گیرند. به طوری که در بُعد غیر گفتمانی سطح عادتواره عواملان اجتماعی، سطح ساختار میدان و سطح روابط بینامیدانی (فرامیدانی) مورد بررسی قرار می‌گیرند و در بُعد گفتمانی نیز، گفتمان‌های حاکم (و تعیین استراتژی‌ها و جایگاه زنان در این گفتمان‌ها) بررسی می‌شوند. لازم به ذکر است در بُعد غیرگفتمانی برای تعیین عادتواره، تعیین حجم و ترکیب سرمایه (تعیین ساختار میدان) و تحلیل روابط بینامیدانی (فرامیدانی) از روش تحلیل اسنادی و تکنیک نشانه‌شناسی و در بُعد گفتمانی برای تحلیل گفتمان‌های حاکم بر میدان (و تعیین استراتژی‌ها و جایگاه زنان در این گفتمان‌ها) از روش تحلیل گفتمان انتقادی بهره گرفته می‌شود. بنابراین ابتدا با بهره‌گیری از نظریه بوردیو عادتواره اجتماعی عواملان میدان و ساختار میدان (بر اساس حجم و ترکیب سرمایه) مشخص گردد، سپس ابعاد گفتمانی میدان تعیین گردد (مشخص نمودن گفتمان‌های موجود در رخدادهای ارتباطی مورد بررسی و رابطه آن‌ها با یکدیگر) و به رابطه فرامیدانی پرداخته شود. در نهایت نحوه بازنمایی میدان قدرت نیز مورد بررسی قرار گیرد و ارتباط آن با فرایندهای نهادی و اجتماعی جامعه ایران مورد تبیین و تفسیر قرار گیرد.

۹-۲. شیوه گردآوری اطلاعات:

پرسشنامه

مصاحبه

مشاهده

کتابخانه‌ای

سایر لطفاً ذکر شود.

دتحقیق حاضر از آنجا که مبتنی بر تحلیل متن است، داده‌های آن از قبل گردآوری شده‌اند و در متن موجود هستند.

۹-۳. فنون توصیف داده‌ها (آمار توصیفی):

۹-۴. فنون تحلیل داده‌ها (آمار استنباطی):

با توجه به مطالب مذکور، جهت پاسخ به مسئله تحقیق از روش‌های تحقیق تحلیل گفتمان، نشانه‌شناسی استفاده می‌شود. به طوری که برای تعیین عادتواره عواملان اجتماعی، تعیین حجم و ترکیب سرمایه (تعیین ساختار میدان) و تحلیل روابط بینامیدانی (فرامیدانی) از روش تحلیل اسنادی و تکنیک نشانه‌شناسی و برای تحلیل گفتمان‌های حاکم بر میدان (و تعیین استراتژی‌ها و جایگاه زنان در این گفتمان‌ها) از روش تحلیل گفتمان انتقادی بهره گرفته می‌شود.

۹-۵. جامعه آماری: (این تحقیق با بررسی یا مطالعه یا مشاهده چه اسناد، مدارک، افراد یا اشیایی اجرا می‌شود؟)

جامعه مورد مطالعه در این تحقیق سریال تلویزیونی آقازاده است

- ۹-۶. نمونه‌گیری: تمام شماری می‌شود انجام نمی‌گیرد انجام می‌گیرد
- نمونه‌گیری به روش با حجم یا تعداد نمونه انجام می‌پذیرد.

۱۰. سازماندهی پژوهش (فصل‌بندی):

فصل اول: کلیات

فصل دوم: پیشینه و مبانی نظری تحقیق

فصل سوم: روش تحقیق

فصل چهارم: یافته‌ها

فصل پنجم: بحث و نتیجه‌گیری

۱۱. حجم کمی (تقریبی) گزارش نهایی: صفحه ۳۰۰ کلمه‌ای

۱۵۰ صفحه

۱۲. نتایج قابل انتظار از طرح:

۱. رفع مشکل اصلی دستگاه متبوع
۲. فراهم آوردن دانش فنی کاربردی
۳. تهیه سند راهبردی
۴. تهیه آیین‌نامه، دستورالعمل یا استاندارد
۵. تدوین طرح جامع
۶. سایر موارد ذکر شود:

نتایج تحقیق موجب شناخت ساختار میدان قدرت و سازوکارهای پنهان آن و گفتمانهای حاکم بر آن و دیدگاه آنها نسبت به زنان می‌شود. همچنین تحقیق حاضر این دستاورد را دارد که میدان قدرت میدانی همگون و منسجم نیست و علی‌رغم فسادهای اقتصادی موجود، تلاش‌ها و کوششهایی از سوی عاملان اجتماعی میدان قدرت در راستای ایجاد نظم و برقراری عدالت وجود دارد. نتایج این تحقیق از یک سو می‌تواند از طریق نشر و توزیع در اختیار مخاطبان سریال‌های تلویزیونی و عامه مردم قرار گیرد. از دیگر نتایج این تحقیق بخش روشی و نظری آن است که پژوهشگران علوم اجتماعی می‌توانند با اتخاذ و بهره‌گیری از این روش، تحلیل جامع‌تر و کامل‌تر ارائه دهند و متون فرهنگی را در ابعاد همه جانبه آن تحلیل کنند.

۱۳. مهم‌ترین منابع و مآخذ فارسی و خارجی:

با توجه به حجم زیاد منابع فقط به تعداد اندکی از آنها اشاره می‌گردد.

ردیف	نام خانوادگی، نام	عنوان کتاب یا مقاله	مترجم	عنوان فصلنامه	محل نشر	ناشر	سال انتشار
۱	بوردیو، پیر	جامعه‌شناسی و ادبیات؛ آموزش عاطفی فلوربر.	یوسف ابادری،	ارغنون			(۱۳۷۵).
۲	بوردیو، پیر	تمایز؛ نقد اجتماعی قضاوت‌های ذوقی.	حسن چاوشیان		تهران	نشر ثالث.	(۱۳۹۱).
۳	بوردیو، پیر	درسی درباره درس.	ناصر فکوهی،		تهران	نشر نی.	(۱۳۸۸).
۴	بوردیو، پیر	کنش‌های ورزشی و کنش‌های اجتماعی.	محمد رضا فرزاد،	فصلنامه ارغنون،			(۱۳۸۱).
۵	بوردیو، پیر	علم علم و تأمل‌پذیری.	یحیی امامی		تهران	مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور.	۱۳۸۶
۶	بوردیو، پیر	بوردیو، پیر. نظریه کنش؛ دلایل عملی و انتخاب عقلانی.	مرتضی		تهران	نقش و	(۱۳۹۰)

ردیف	مردیها	نگار	موضوع	محل نشر	سال نشر
۷	حسن چاوشیان،	تهران:	ساختارهای اجتماعی اقتصاد. ترجمه	مؤسسه عالی پژوهش‌های تأمین اجتماعی.	۱۳۹۵
۸	تلویزیون و تأثیرات کاشتی آن بر هویت فرهنگی ایرانیان،	تهران:	تحقیقات فرهنگی،		(۱۳۸۹)
۹	بازنمایی خانواده ایرانی در فیلم سینمایی به حبه قند،	تهران:	تحقیقات فرهنگی ایران		(۱۳۹۲)
۱۰	روایت نابود ناب، تحلیل بوردیویی بوف کور در میدان ادبی ایران.	تهران:		نشر ثالث.	(۱۳۹۰).
۱۱	فیلد. در مایکل گرنفل، مفاهیم کلیدی بوردیو.	تهران	ترجمه محمد مهدی لبیبی	،: نشر افکار.	(۱۳۸۹).

(۱۳۸۸)			، پژوهش- نامه علوم اجتماعی،	الگوهای قدرت در روابط بین نسلی، بازنمایی سریال‌های ایرانی، مطالعه شبکه ۱ و ۳	جعفرزاده‌پور، فروزنده، ساعی، منصور، جاروندی، رضا	۱۲
(۱۳۸۹).	نشر افکار.	تهران	محمد مهدی لبیبی	مفاهیم کلیدی بوردیو. ترجمه،:	گرنفل، مایکل	۱۳
۱۳۹۲	ثالث	تهران	محمود عبداللهی	نظریه‌های اقتصاد سیاسی	کاپوراسو، جیمز، ای؛ لوین، دیویدپی	
(2017).			<i>Journal of Educati on, 70, 73-99.</i>	embodying pedagogical habitus change: A narrative-based account of a teacher's pedagogical change within a professional learning community	Feldman, J., & Fataar, A	۱۴
(2013)			<i>Sport manage ment review, 16, 123- 134.</i>	. How can the social theory of Pierre Bourdieu assist sport management research?	Kitchen, P.J., & Howe	۱۵

(2004)			Journal of Sociology of education, 25 (4), 430- 445.	its all becoming a habitus; beyond the habitual use of habitus in education research. British	Ray, D	۱۶
--------	--	--	--	---	--------	----

۱۴. هزینه‌های پرسنی*:

ردیف	نام و نام خانوادگی	مسئولیت در طرح و نوع همکاری	سطح تحصیلات	رشته تخصصی	ساعات کار در ماه	مدت همکاری	مبلغ پرداختی در ماه	هزینه
۱	فردین محمدی	مجری	دکتری	جامعه شناسی			۲۰۰۰۰۰۰	۱۸۰۰۰۰۰۰
۲	کژال نامداری	همکار	کارشناسی ارشد	ادبیات و رسانه		۹	۱۰۰۰۰۰۰	۹۰۰۰۰۰۰
۳	فرهاد مطاعی	همکار	کارشناسی ارشد	رسانه		۹	۱۰۰۰۰۰۰	۹۰۰۰۰۰۰
۴								
۵								
							جمع هزینه	۳۶۰۰۰۰۰۰۰ تومان

*براساس ضوابط آئین نامه‌های پژوهشی

۱۵. سایر هزینه‌ها (تهیه منابع، چاپ و انتشار، مسافرت و...):

ردیف	شرح	هزینه	ردیف	شرح	هزینه
۱	تهیه منابع	۱۰۰۰۰۰۰۰	۵		
۲	تایپ	۱۰۰۰۰۰۰۰	۶		
۳	چاپ	۱۰۰۰۰۰۰۰	۷		
۴			۸		
مبلغ کل هزینه‌های اجرای طرح		۳۹۰۰۰۰۰۰۰۰ تومان			

۱۶. مراحل، زمانبندی اجرای تحقیق و شرح خدمات :

نحوه ارائه گزارش	درصد پرداخت	پیش‌بینی زمان و درصد پیشرفت کار		شرح خدمات	عنوان مرحله	ردیف
		درصد پیشرفت کار	زمان لازم (روز)			
بدون ارائه گزارش	* ۲۰	۰	۰		صفر	۱
	۳۰			ارائه گزارش مرحله اول	شرح خدمات گزارش مرحله اول طبق نظر مجری (۵۰ درصد از تحقیق)	۲
	۵۰	۱۰۰		ارائه گزارش نهایی	نهایی	۳

* پرداخت ۲۰٪ از کل اعتبار قرارداد با اخذ تضمین به عنوان پیش پرداخت.